

Verslaglegging workshop VSNU Conferentie 14-12-2017

Titel Workshop: Imago, instroom en innovatie: hoe krijgen we meer academische leraren?

Workshop gevers:

Paneldiscussie onder voorzitterschap van Malou van Hintum

Rob Fens: voorzitter Opleidingsschool Rotterdam (OSR)/rector Wolfert van Borselen scholengroep

Muriël de Monnick: beginnend leraar en schoolopleider, Gymnasium Beekvliet

Martine van Rijswijk: lerarenopleider en coördinator, Universiteit Utrecht

Floris Rutjes: vice-decaan onderwijs, Radboud Universiteit

Wim van Saarloos, vice-president KNAW

Presentatie en/ of discussie: paneldiscussie

Aantal deelnemers: ongeveer 35

Welke vragen / stellingen zijn besproken:

Stelling 1: Wetenschappers moeten uitdragen dat leraar worden een eervolle carrière is (Wim van Saarloos) (met Van Saarloos, Van Rijswijk & Rutjes).

Stelling 2: Middelbare scholen moeten docenten aanmoedigen om ook een andere aanstelling in de educatie sector te vervullen, bijvoorbeeld bij een uitgeverij (Martine van Rijswijk) (met Van Rijswijk, Rutjes & Fens).

Stelling 3: Maak de decanen verantwoordelijk voor het verhogen van de instroom in de eerstegraads lerarenopleidingen (Floris Rutjes) (met Rutjes, Fens & Van Monnick).

Stelling 4: Het is de hoogste tijd om de instroomeisen voor de lerarenopleiding aanmerkelijk te verbreden (Rob Fens) (met Fens, Van Monnink & Van Saarloos).

Stelling 5: Beginnende leraren blijven snel afhaken als universitaire lerarenopleidingen en VO-scholen niet beter samenwerken (Muriël de Monnink) (met Van Monnink, Van Saarloos & Van Rijswijk).

Belangrijkste conclusies:

Stelling 1: Er moet meer ruimte in het programma van de opleidingen komen om te kunnen doorstromen naar de lerarenopleiding. De structuur van universitaire opleiding is erg log en daardoor is het moeilijk op zulke elementen gemakkelijk in te bouwen. Wel kan worden waargenomen dat er een verschuiving plaatsvindt binnen de opleiding waarbij steeds meer aandacht komt voor eventuele doorstroming naar de lerarenopleiding. Desondanks ligt de primaire focus nog steeds op onderzoek en promotie, waarbij een carrière als docent weinig wordt gemotiveerd. Misschien moet een eventueel docentschap zelfs al in een veel vroeger stadium worden aangestipt, zoals op de middelbare school al.

Stelling 2: Het zou een aanvulling op het docentschap zijn wanneer docenten ervaring op zouden doen op verschillende plekken. Er zijn wel praktische bezwaren, omdat het vooral qua structuur moeilijk is om dat soort aanpassingen in het systeem door te voeren. Een school biedt vaak niet de mogelijkheden om eenvoudig andere activiteiten naast het lesgeven te doen. Bij een fulltime baan in het onderwijs raken docenten vaak geïsoleerd, terwijl het juist belangrijk is om je verder te blijven ontwikkelen. De beste docenten zijn vaak mensen die niet fulltime werken. Wanneer iemand dit graag zou willen, zou diegene eigenlijk zijn eigen regie moeten voeren en deeltijd gaan werken. Dit werkt in de praktijk niet zo, omdat organisatorische hindernissen zoals lesroosters en bijkomende taken dit moeilijker maken. Daartoe moeten scholen juist het nut gaan inzien van docenten die ook nevenactiviteiten hebben.

Stelling 3: Decanen kunnen zorgen dat studenten gestimuleerd worden om een lerarenopleiding te gaan doen, doordat docenten worden aangemoedigd zich positief uit te laten over het docentschap. Dit kan doordat decanen allerlei mogelijkheden hebben om elementen in de opleiding te stoppen. Vaak voelen decanen de noodzaak wel om dit te doen. Het probleem is echter dat deze taak vaak wordt uitbesteed aan de lerarenopleidingen. Eigenlijk zouden deze twee actoren samen verantwoordelijkheid moeten dragen. De vraag is daarbij ook hoe studenten het beste worden aangesproken om voor de opleiding te kiezen. De focus zou gelegd kunnen worden op leerlingen die echt potentie hebben om het docentschap te gaan uitoefenen of leerlingen die dat interessant vinden. Of docenten van de lerarenopleiding zouden gastlessen kunnen gaan geven op scholen en daarmee de opleiding kunnen promoten.

Stelling 4: Conserverende krachten doen hun werk, maar doordat opleidingen veranderen verlies je heel veel goede potentiële nieuwe studenten, omdat die niet meer bij de lerarenopleidingen kunnen instromen. In plaats van belemmeringen zou er ruimte moeten worden gecreëerd voor mensen die een andere opleiding hebben gedaan, maar die desondanks een aanwinst zouden zijn als docent. Ook het aanbod vakken op middelbare scholen verandert, waardoor er niet altijd een volledige aansluiting is tussen de lerarenopleiding en het vak. Van de lange lijst dingen die je leert bij een universitaire opleiding Natuurkunde kun je je afvragen hoeveel je daadwerkelijk nodig hebt om les te kunnen geven in het schoolvak Natuurkunde. Er zou gekeken moeten worden naar schakelprogramma's waarbij een student Cultuurwetenschappen de lerarenopleiding Nederlands zou kunnen gaan doen, mits die student een degelijke verdieping in Nederlandse letterkunde heeft gevolgd.

Stelling 5: Universitaire lerarenopleidingen zouden niet alleen verantwoordelijk moeten zijn voor de opleiding, maar ook voor de fase daarna. Er is van beide kanten wel begeleiding, maar momenteel is het het geval dat de student een brug vormt tussen de school waar diegene werkt en de opleiding. De student moet daarbij twee kanten op communiceren. Het zou beter zijn dat de opleiding en de school direct contact met elkaar hebben.